

Notitie

Betreft: Luchtkwaliteit in de omgeving van een geprojecteerde schoolwerktuin te Amsterdam
Datum: 26 november 2009
Ref.: KvdN/IK/TvdE/S 1118-3-NO#001

1. Inleiding en samenvatting

In opdracht van Dienst Zuidas te Amsterdam wordt in de onderhavige notitie ingegaan op het aspect luchtkwaliteit in het kader van de realisatie van een schoolwerktuin aan de Kalfjeslaan te Amsterdam.

Momenteel is deze schoolwerktuin gelegen in de deelgemeente Zuideramstel, omklemd door de Zuidas en ringweg A10. Op deze schoolwerktuin krijgen leerlingen uit groep zes en zeven van de basisschool natuurlessen. Naast het volgen van klassikale lessen hebben de kinderen een eigen stukje grond. Hierop verbouwen zij gewassen en bloemen; de oogst mogen zij mee naar huis nemen. Vanwege de voorgenomen ontwikkelingen ter hoogte van de huidige locatie (bouwplannen van de VU-Amsterdam) dient een nieuwe locatie te worden ingericht voor deze schoolwerktuin.

De voorgenomen nieuwe locatie, welke momenteel in gebruik is als bladwerf, is gelegen ten noorden van de Kalfjeslaan en ten westen van de rivier de Amstel, zie figuur 1. Ter hoogte van deze locatie vigeert het bestemmingsplan "Buitenveldert 2001" en geldt de bestemming "Parken en Plantsoenen". Om de beoogde ontwikkeling mogelijk te maken dient de bestemmingssituatie aldaar gewijzigd te worden. In het kader hiervan dient onderzocht te worden of de luchtkwaliteit in de omgeving voldoet aan de vigerende wet- en regelgeving.

Uit de onderhavige rapportage volgt dat:

- de bijdrage van het plan aan de lokale luchtkwaliteit ten gevolge van de verkeersaantrekkende werking als niet in betekenende mate (NIBM) aangemerkt kan worden;
- het plan dusdanig ver van rijkswegen en provinciale wegen verwijderd is dat toetsing van de lokale luchtkwaliteit aan de geldende normen conform het Besluit gevoelige bestemmingen niet aan de orde is;
- niettegenstaande bovengenoemde conclusies de luchtkwaliteit ter hoogte van het plangebied voldoet aan de wettelijke normen.

Derhalve kan gesteld worden dat het aspect luchtkwaliteit geen belemmering vormt voor de voorgenomen bestemmingsplanwijziging.

Peutz bv
Paletsingel 2, Postbus 696
2700 AR Zoetermeer
Tel. (079) 347 03 47
info@zoetermeer.peutz.nl
www.peutz.nl

Peutz bv
Lindenlaan 41, Molenhoek
Postbus 66, 6585 ZH Mook
Tel. (024) 357 07 07
info@mook.peutz.nl
www.peutz.nl

Peutz bv
L. Springerlaan 37, Groningen
Postbus 7, 9700 AA Groningen
Tel. (050) 520 44 88
info@groningen.peutz.nl
www.peutz.nl

2. Wet- en regelgeving

2.1. Wet milieubeheer

De belangrijkste Wet- en regelgeving voor luchtkwaliteit is vastgelegd in titel 5.2 Luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer, ook wel de Wet luchtkwaliteit genoemd. In de Wet luchtkwaliteit en bijlage 2 van de Wet milieubeheer zijn regels en grenswaarden opgenomen voor zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofoxiden, zwevende deeltjes, lood, koolmonoxide en benzeen.

Voor stikstofdioxide gelden er ook plandrempels. Hogere concentraties dan de grenswaarde van deze stoffen in de buitenlucht is tijdelijk toegestaan. Bij overschrijding van de plandrempeel dient er een plan opgesteld te worden ter verbetering van de luchtkwaliteit. Deze plannen zijn erop gericht om op termijn aan de grenswaarden te voldoen. De plandrempeel zakt jaarlijks en is op termijn gelijk aan de grenswaarden. Voor stikstofdioxide is in 2010 de plandrempeel gelijk geworden aan de grenswaarde.

Tabel 1 Grenswaarden conform Wet milieubeheer, bijlage 2

Stof	Type norm	Concentratie in $\mu\text{g}/\text{m}^3$
PM ₁₀	Jaargemiddelde	40
	Daggemiddelde dat 35 keer per jaar mag worden overschreden	50
NO ₂	Jaargemiddelde	40
	Uurgemiddelde dat 18 keer per jaar mag worden overschreden	200

Noot: Voor de stof NO₂ geldt in de jaren 2005-2010 de jaargemiddelde waarde als actieniveau voor plannen (plandrempels) om in 2010 aan deze grenswaarde te voldoen. Voor de stof PM₁₀ gelden de waarden in 2005 reeds als grenswaarden.

De overige in de Wet milieubeheer opgenomen verbindingen vormen geen probleem meer in Nederland. Deze verbindingen worden dan ook niet nader beschouwd.

2.2. Besluit gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen)

Gemeenten en provincies moeten per 16 januari 2009 rekening houden met grenswaarden voor fijn stof en stikstofdioxide bij besluiten over de realisering van zogenoemde gevoelige bestemmingen, zoals scholen, kinderopvang en bejaarden-, verzorgings- en verpleeghuizen. Voor locaties binnen 300 meter van rijkswegen of binnen 50 meter van provinciale wegen moet eerst worden onderzocht of de in de Wet milieubeheer opgenomen normen voor fijn stof en stikstofdioxide worden overschreden of dat dit dreigt te gebeuren. Een en ander is opgenomen in het Besluit gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen) d.d. 15 januari 2009. Uitzondering op deze regel

vormt de capaciteitsvergroting van een bestaande gevoelige bestemming met maximaal 10%; hiervoor bestaat een eenmalige vrijstelling van toetsing.

2.3. Niet in betekenende mate

In de Wet milieubeheer is het begrip 'niet in betekenende mate (Besluit NIBM)' opgenomen. Indien een nieuw initiatief in niet-betekenende mate bijdraagt aan de heersende achtergrondconcentratie kan toetsing aan de wettelijke grenswaarden achterwege blijven.

Sinds de inwerkingtreding van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) op 1 augustus 2009 is, conform de algemene maatregel van bestuur (Besluit NIBM) en de ministeriële regeling (Regeling NIBM) het begrip NIBM als 3% van de grenswaarde voor NO₂ en PM₁₀ gedefinieerd.

3. Uitgangspunten

3.1. Het plan

Het plan omvat de realisatie van onder andere:

- circa 600 schoolwerktuintjes met paden;
- 2 practicumleslokalen;
- 2 buitenlesplaatsen;
- kas en kweekplaats voor gewassen;
- kabouterpad.

Hiermee vindt feitelijk een herlocatie plaats van de huidige faciliteiten, zoals omschreven in de inleiding. Hierbij is rekening gehouden met de toekomstige behoefte (het aantal schoolwerktuintjes neemt beperkt toe). In figuur 1 is de voorgenomen locatie weergegeven. Het plangebied is gelegen ten westen van de Amstel en ten noorden van de Kalfjeslaan.

Figuur 1: Planlocatie in de nabije omgeving (Bron: Google Earth).

4. Beoordeling

4.1. Verkeersaantrekkende werking

In Peutz-notitie S 1118-2(versie #002) d.d. 26 november 2009 is de verkeersaantrekkende werking van voorliggend plan bepaald op maximaal 15 motorvoertuigbewegingen per dag waarvan 9 (= 60%) bussen en 4 (= 26,7%) middelzware voertuigen. Om te bepalen of dit aantal voertuigen in betekenende mate bijdraagt aan de lokale luchtkwaliteit zijn deze aantallen ingevoerd in de NIBM-tool van Infomil (versie 03-08-2009), waarbij zowel bussen als middelzware voertuigen (in totaal 86,7%) ingevoerd zijn als vrachtverkeer. Het resultaat van deze berekening is dat de bijdrage aan de lokale NO_2 -concentratie $0,12 \mu\text{g}/\text{m}^3$ bedraagt terwijl deze voor PM_{10} gelijk is aan $0,03 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (zie figuur 2). Beide waarden liggen ver beneden de NIBM grenswaarde van $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$, waarmee het plan derhalve in niet-betekenende mate bijdraagt aan de lokale luchtkwaliteit. Als gevolg hiervan kan ingevolge het Besluit NIBM (zie paragraaf 2.3) toetsing aan de wettelijke grenswaarden achterwege blijven.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit

Extra verkeer als gevolg van het plan		
Extra voertuigen (weekdaggemiddelde)		15
Aandeel vrachtverkeer		86,7%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO ₂ in µg/m ³	0,12
	PM ₁₀ in µg/m ³	0,03
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m ³		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet in betekenende mate; geen nader onderzoek nodig		

Figuur 2: Resultaat berekening NIBM-tool (bron: www.infomil.nl).

Als uitzonderingssituatie kunnen de open dagen aangemerkt worden die tweemaal per jaar georganiseerd worden. Op deze dagen worden de schoolwerktuinen bezocht door gemiddeld 500 personen. Aangezien het vervoer naar de tuinen op deze dagen bovendien niet door de school geregeld is mag verwacht worden dat een groter percentage van de bezoekers de planlocatie per auto bezoekt. Echter, zelfs onder de zeer onrealistische aanname dat alle bezoekers op deze dagen de schoolwerktuinen per auto bezoeken, valt de bijdrage aan de lokale luchtkwaliteit nog altijd onder de definitie van niet in betekenende mate.

4.2. Besluit gevoelige bestemmingen

Zoals in paragraaf 2.2 omschreven, is conform het Besluit gevoelige bestemmingen toetsing van de lokale luchtkwaliteit aan de orde indien een nieuwe gevoelige bestemming geprojecteerd is binnen 300 meter van een rijksweg of binnen 50 meter van een provinciale weg. De hier beschouwde schoolwerktuintjes dienen in dit kader vanwege de functie (onderwijs aan minderjarigen) opgevat te worden als school en zijn derhalve aan te merken als nieuwe gevoelige bestemming. In de omgeving van het plangebied bevindt de rijksweg A4 zich op 950 meter afstand van het plangebied. De dichtstbijzijnde provinciale weg (de N522 ofwel de Oranjebaan/Burgemeester Stramanweg) bevindt zich op 2650 meter afstand. Deze afstanden zijn veel groter dan de in het Besluit genoemde afstanden, als gevolg waarvan toetsing aan de luchtkwaliteitsnormen achterwege kan blijven.

4.3. Lokale luchtkwaliteit

Uit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening is de lokale luchtkwaliteit ter hoogte van het plangebied inzichtelijk gemaakt. Conform de GCN-kaarten¹ zoals in maart 2009 gepubliceerd door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) bedraagt voor het jaar 2009 de achtergrondconcentratie ter hoogte van het plangebied 27,9 µg/m³ voor NO₂ en 25,6 µg/m³ voor PM₁₀. Dit komt overeen met 0 overschrijdingen van de uurgemiddelde NO₂-concentratie van 200 µg/m³ en 11 overschrijdingen van de daggemiddelde PM₁₀-concentratie van 50 µg/m³. Wanneer deze waarden vergeleken worden met de grenswaarden uit tabel 1 kan gesteld worden dat de lokale luchtkwaliteit ruimschoots voldoet aan de in Nederland geldende normen.

Noot: De huidige locatie van de schoolwerktuinen op korte afstand van de A10 kent een hogere concentratie van voornoemde stoffen. De nieuwe locatie is daarmee beter geschikt voor deze gevoelige bestemming.

5. Conclusie

In opdracht van Dienst Zuidas te Amsterdam is in de onderhavige notitie ingegaan op het aspect luchtkwaliteit in het kader van de realisatie van een schoolwerktuin aan de Kalfjeslaan te Amsterdam. Uit de onderhavige notitie volgt dat:

- de bijdrage van het plan aan de lokale luchtkwaliteit ten gevolge van de verkeersaantrekkende werking als niet in betekenende mate aangemerkt kan worden;
- het plan dusdanig ver van rijkswegen en provinciale wegen verwijderd is dat toetsing van de lokale luchtkwaliteit aan de geldende normen conform het Besluit gevoelige bestemmingen niet aan de orde is;
- niettegenstaande bovengenoemde conclusies de luchtkwaliteit ter hoogte van het plangebied voldoet aan de wettelijke normen.

Derhalve kan gesteld worden dat het aspect luchtkwaliteit geen belemmering vormt voor de voorgenomen bestemmingsplanwijziging.

Zoetermeer,

Deze notitie bestaat uit:

6 pagina's.

¹ GCN-kaarten: Grootschalige Concentratiekaarten Nederland